

NIEUWSBRIEF SPECIAL *WG*

Welkom bij de vierde editie van onze WG Nieuwsbrief Special. In deze speciale rubriek nemen we een kijkje in de keuken bij een van de bewoners of bedrijven op het WG-terrein. Het doel van deze serie is om elkaar wat beter te leren kennen en de diverse gemeenschap op ons prachtige terrein te verkennen.

Op zaterdag 17 mei 2025 ga ik (Carolien) op bezoek bij Ivo Bol. We spreken af bij hem thuis onder het genot van een kopje thee.

Ivo is componist, performer en muzikant – al wil hij zich niet in één term vangen. “Ik voer mijn eigen muziek uit, ik werk met andere kunstenaars samen, ik geef les… alles door elkaar.”

.

AMSTERDAM HEEFT RAFELRANDEN NODIG

Wat Ivo drijft is niet alleen muziek maken, maar ook verbinding: tussen mensen, tussen disciplines, tussen werelden die ogenschijnlijk ver uit elkaar liggen. Zo werkt hij al sinds 2016 bij Muziekcentrum Eiwerk, een vrije ruimte tussen ggz-zorg, muziekeducatie, welzijn en cultuur. Eiwerk biedt dagbesteding met een groot aantal workshops, audiovisuele cursussen, voor kwetsbare mensen.

“Ik ben daar coördinator én docent. Ik organiseer sessies, plan workshops en geef zelf les in elektronische muziek. Mensen leren daar hun eigen synthesizers bouwen of muziek maken met software. Het is echt geweldig om te zien hoe mensen daarin opbloeien.”

GROND

Behalve Eiwerk is Ivo ook betrokken bij een nieuwe broedplaats GROND in het oude Bijlmerbajesgebied: Bajesdorp. “Het is een initiatief van mensen die vroeger in het oude, gekraakte Bajesdorp woonden. Zij hebben een nieuw pand gebouwd – met blackboxtheater, kantine, makerstudio’s. Er is zelfs een vastgoedvereniging met een ideële doelstelling voor opgericht.”

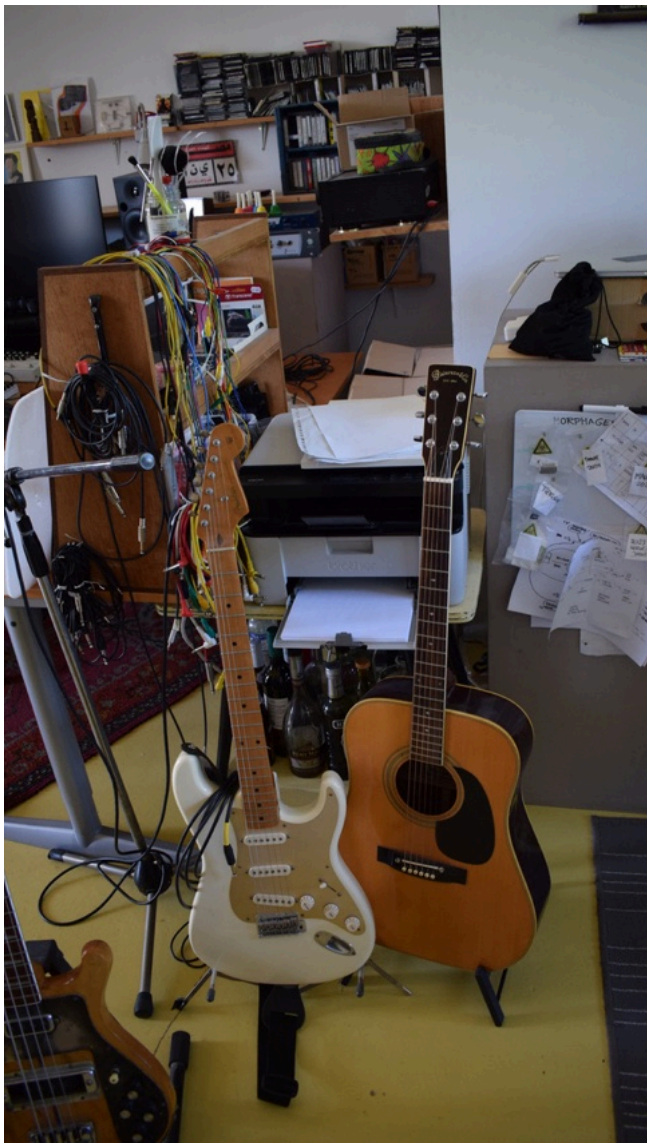
GROND is een culturele broedplaats waar volop ruimte is voor experiment en solidariteit.

Ik vraag hem waarom zulke plekken volgens hem essentieel zijn. “Omdat de lucht uit de stad verdwijnt. Toen ik hier 26 jaar geleden uit Groningen kwam, had je nog veel meer vrije plekken. Zo is het WG-terrein natuurlijk ook ontstaan. Maar inmiddels wordt alles duur, alles volgebouwd. Terwijl juist die rommelige, spontane plekken belangrijk zijn. Ze geven identiteit aan een stad. Ze maken ruimte voor experiment, voor dingen die nergens anders passen.”

Zelf begon hij zijn loopbaan in de zorg. “Ik heb geschiedenis gestudeerd in Groningen, maar toen ik naar Amsterdam kwam, ben ik in alternatieve zorgplekken gaan werken, zoals De Waterheuvel. Muziek was altijd de rode draad.

Een belangrijke impuls kreeg hij via de danswereld. “Ik werd ooit benaderd door een choreograaf, Martin Butler, die me had horen improviseren in een kraakpand. Via hem kwam ik in de wereld van de SNDO terecht, en dat klikte meteen. Met dansers kun je abstract werken. Het gaat om sfeer, energie. En het samenwerken in de studio – samen zoeken naar vorm – dat vind ik het allerleukst.”

COMPLOTDENKEN EN SAMENWERKEN

Zijn werk is moeilijk in één hokje te stoppen. “Ik hou van gevonden geluiden, samples, veldopnames. Ik werk vaak met dingen die al bestaan en vorm die om tot iets nieuws. Soms is het heel filmisch, soms experimenteel. Ik ben ook steeds meer dingen gaan doen met technologie.”

Zo werkte hij eerder aan een performance waarin hij met een EEG-hoofdband zijn hersengolven registreert en daarmee live de muziek aanstuurt. “Tijdens die voorstelling mediteer ik, begeleid door een stem die langzaam ontspoort in een bizarre complotmeditatie. En de staat waarin ik ben – wat er in mijn hoofd gebeurt – hoor je terug in de muziek.”

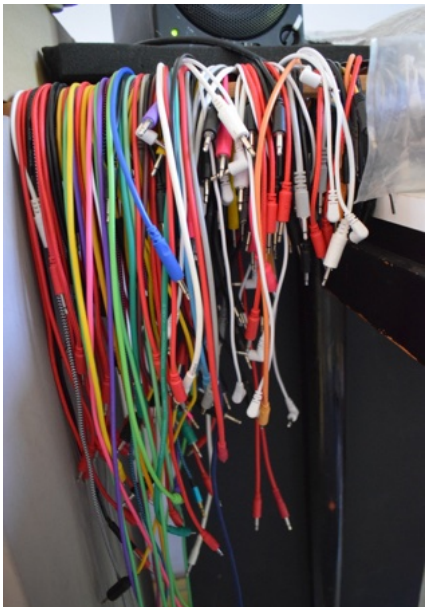
Het stuk ontstond vanuit zijn fascinatie voor spiritualiteit en complotdenken. “Ik ben zelf opgegroeid op de Vrije School, dus ik ken de antroposofie goed. En wat me de laatste jaren mateloos fascineert is hoe spiritualiteit en complotdenken steeds meer verweven raken. Voor de één is iets een complottheorie, voor de ander is het gewoon waarheid. Dat verschil in logica – daar kan ik me eindeloos over verbazen.”

Maatschappelijke thema’s duiken vaker op in zijn werk, maar niet als uitgangspunt. “Ik vertrek niet met het idee: ik ga nu iets over de samenleving maken. Het is eerder zo dat iets me fascineert, en dan zoek ik daar een vorm voor.”

Samenwerking speelt daarin een grote rol. Met lichtkunstenaar Marion Tränkle, bijvoorbeeld, maakte hij een voorstelling over luchtvervuiling, waarin fijnstof in realtime werd gemeten met sensoren. “Dat soort speelse, onderzoekende projecten – die vind ik het allerleukst.”

De manier waarop hij werkt, van project naar project, is organisch. “Er komt meestal vanzelf weer iets anders op mijn pad. Ik werk niet zo heel veel meer met dansers, maar vorig jaar heb ik nog aan een groot project met dansers gewerkt. Tegelijkertijd treed ik ook nog altijd op. Live improvisatie – dat is iets wat ik blijf doen. Juist met fysieke controllers, niet achter een laptop geplakt. Gewoon: time-based muziek maken, spelen, reageren, voelen.”

KUNSTENAARSCHAP EN SOCIAAL WERK

Zijn eigen composities en Eiwerk lijken op het eerste gezicht totaal verschillende werelden. Maar voor Ivo vullen ze elkaar aan.

“Het zijn twee verschillende dingen, zeker,” zegt hij. “Maar ik vind ze heel goed te combineren. Ik werk nu ongeveer anderhalve dag per week bij Eiwerk, dus ik heb genoeg tijd voor mijn eigen werk. En die afwisseling werkt goed. Bij Eiwerk organiseer je echt iets waar mensen wat aan hebben. Je ziet hoe mensen met allerlei drempels toch elke keer weer komen, muziek maken, zich ontwikkelen. Dat raakt me. En het geeft voldoening – op een hele andere manier dan het kunstenaarschap, waar je vooral met je eigen dingen bezig bent.”

Hij noemt het “een spiegel”. Werken met mensen in een kwetsbare positie, en dan weer terug in de blackbox van de performance.

Van de keuken verplaatsen we ons nu naar zijn ruimte: een woon- en werkplek die gevuld is met electronica, kabels, en allerhande analoge en digitale apparaten.

Ik heb net een sta-werkplek ingericht,” zegt Ivo. “Ik heb al jarenlang last van een muisarm. Echt een blessure. Dat krijg je van steeds dezelfde microbewegingen maken – achter de computer, achter je apparatuur.”

In deze ruimte werkt Ivo dagelijks aan nieuwe klanken. Niet per se met een concreet doel voor ogen, maar eerder als een vorm van muzikaal dagboek. "Elke dag probeer ik iets op te nemen.” Al die korte opnames belanden in een map op zijn computer. "Een enorme verzameling spontane ideeën. Het hoeft niet meteen iets te worden, maar ik wil het moment vangen waarop het ontstaat."

Voor Ivo is componeren dan ook geen kwestie van wachten op een briljant idee, maar eerder een dagelijkse oefening. "Je moet blijven maken. Het verschil tussen improviseren en componeren is soms klein. Veel ontstaat spontaan. En tenzij je echt briljant bent, heb je vaak het toeval nodig."

Dat toeval zoekt hij dan ook bewust op. Waar veel elektronische muziek draait om controle en precisie — denk aan digitale sequencers of strak geprogrammeerde ritmes — werkt Ivo juist graag met systemen die onvoorspelbaar gedrag vertonen. Hij wijst op de TetraGrid, waarbij via een magnetisch bord geluiden en klanken worden gegenereerd. "Een eindeloos onvoorspelbaar systeem, dat steeds andere relaties maakt tussen de geluiden. Er zit logica in, maar die is niet lineair. Elk klein gebaar kan het hele systeem op z’n kop zetten."

TOEVAL EN TECHNOLOGIE

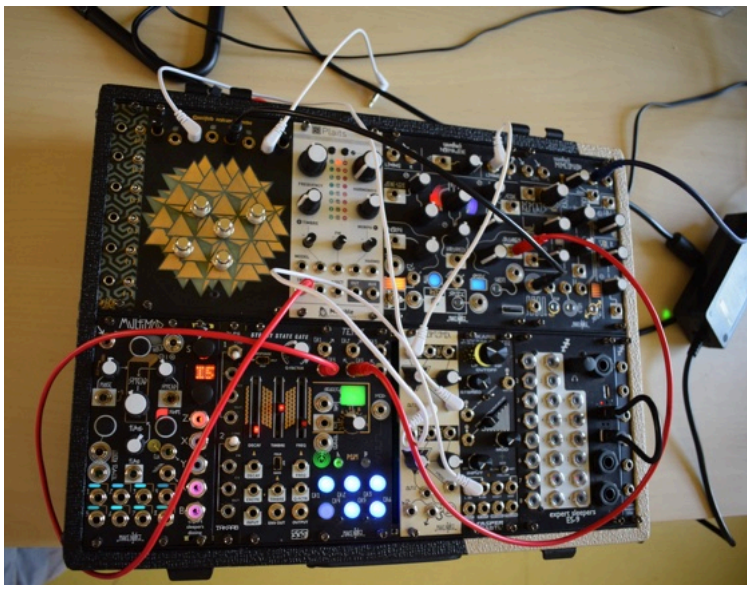
De ruimte op het WG is voor hem een laboratorium. Hier ontstaan klanken die later onderdeel worden van installaties, concerten of dansvoorstellingen. "Ik neem veel op, vaak zelfs zonder te weten of ik het ga gebruiken. Soms is een geluid meteen raak. Maar als je dan iets verandert of toevoegt, kan het ook zomaar verdwijnen. Daarom is opnemen belangrijk."

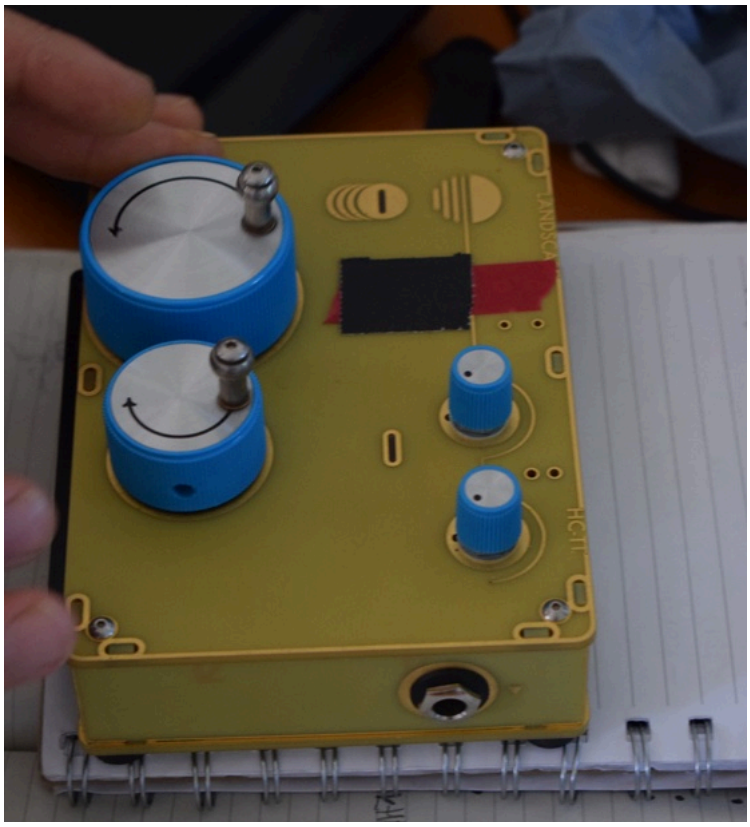
Voor een nieuwe dansvoorstelling werkt Ivo aan een experimentele sampler in samenwerking met een student van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Het systeem herkent binnenkomende klanken en zoekt daar een overeenkomstige sound bij uit een grote bibliotheek op zijn harde schijf. "Maar het mag ook een beetje fout gaan. Juist dan wordt het interessant. Ik wil dat het publiek de klankbron ziet én iets anders hoort."

EIGEN SPELREGELS

Zelf werkt hij vanuit een soort omgekeerde logica. Hij start vanuit een een systeem met eigen spelregels – en daagt zichzelf dan uit om binnen die kaders te improviseren. "Ik zie het als een spel. Ik verzin een beperking voor mezelf, en dan moet ik daarbinnen reageren. Net zoals bij jazzmuzikanten, die steeds kleine motieven oppakken, herhalen of negeren. Het is continu in beweging."

Een recente, en toch ook oude, fascinatie van Ivo zijn tapes. Overal in de studio liggen ze – oude cassettebandjes. Hij gebruikt ze in een soort 'live scratch machine', een mechanisch apparaat waarmee hij zonder stroom tapes handmatig kan afspelen, vertragen of versnellen.

Deze werkwijze, waarbij improvisatie en compositie elkaar voortdurend afwisselen, vormt een rode draad in zijn praktijk. “Soms werk ik met een heel duidelijke structuur, bijvoorbeeld als ik een stuk schrijf voor een ensemble. Maar zelfs dan gebruik ik materiaal uit deze meer vrije experimenten. Alles wat ik hier maak kan terugkeren in een andere vorm.”

“Uiteindelijk, zegt Ivo, gaat het om het plezier van het maken. “Als je dat kwijtraakt, dan is het zonde. Dan ga je vergelijken, twijfelen, je afvragen of je goed genoeg bent. Maar als je in het proces zit – echt aan het spelen – dan is dat allemaal even weg. En daar doe ik het voor.”

KOKEN ALS COMPONEREN

Naast zijn passie voor muziek, heeft Ivo ook een passie voor koken. “Ja, koken is iets wat ik heel graag doe. Vooral sinds ik in Azië ben geweest ben ik enorm geïnspireerd geraakt door de Chinese, Koreaanse en Japanse keuken. Ik volg meestal recepten – ik improviseer zelden als het echt goed moet worden.”

“Ik vind het vooral leuk om te koken voor anderen. Niet professioneel, want dan gaat de lol eraf. Maar voor vrienden, familie, mijn vriendin – dan neem ik er de tijd voor.”

Ik vraag Ivo naar een lekker recept.

“Dit recept van sesam noodles uit een restaurant in Shanghai is opgeschreven door van Michael Zee (uit de Guardian). Ik hou van dit simpele gerecht vanwege de combinatie van de pure smaken van sesam, zwarte rijstazjjn, chillies en knoflook. Het lastigste is om de sesam pasta egaal en smeuïg te krijgen. Alle ingrediënten zijn verkrijgbaar bij de Hong Kong Superstore een de Kinkerstraat. In plaats van de Chinese sesam pasta kun je ook Tahini met een wat zwaardere smaak gebruiken.”

Sesame Chilli Noodles from Wei Xiang
(serves 2)

- Garlic 1 clove, minced
- Chinese sesame paste 2 tbsp
- Light soy sauce 2 tbsp
- Black Chinese vinegar 2 tbsp
- Cooked noodles any kind, 200g (usually 50g-70g dried)
- Sesame oil 1 tbsp
- Lao Gan Ma or FlyByJing chilli crisp oil 2 tsp, or to taste
- Spring onions 2, diced

In a bowl, add the garlic and 100ml of boiling water, leave for 30 seconds. Add the sesame paste, soy sauce and vinegar and stir gently until you have a smooth sauce.
Prepare the noodles to the packet instructions. Drizzle over the sesame oil and toss the noodles so they don’t clump together.

In your serving bowls, add the chilli crisp oil first, as much to you taste, top with the noodles and then the sesame sauce. Garnish with chopped spring onion and serve immediately.

Jammie!

Voor zijn werk en performances zie https://ivobol.com